EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 9. 2024
COM(2024) 390 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o záväzkoch členských štátov zaistiť dôveru v štatistiku podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o záväzkoch členských štátov zaistiť dôveru v štatistiku podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009

1. ÚVOD

1.1. Nariadenie (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike

Toto je štvrtá správa vypracovaná v súlade s nariadením (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike[1], a najmä s jeho článkom 11 ods. 4, v ktorom sa stanovuje:

„Záväzky členských štátov Komisia pravidelne monitoruje na základe výročných správ zaslaných členskými štátmi a v prípade potreby sa aktualizujú.

…

Komisia informuje Európsky parlament a Radu o uverejnených záväzkoch a v prípade potreby predkladá do 9. júna 2018 a potom každé dva roky správy o pokroku.“

Prvá správa bola uverejnená v roku 2018[2], druhá v roku 2020[3] a tretia v roku 2022[4].

Záväzok zaistiť dôveru v štatistiku

Záväzky zaistiť dôveru v štatistiku (ďalej len „záväzky“) boli stanovené ako súčasť cieľa posilniť rámec riadenia kvality v oblasti štatistiky. Prvýkrát boli predstavené v oznámení Komisie v roku 2011[5]. Koncepcia slúži ako mechanizmus na priebežné zapojenie štátnych správ do zodpovednosti za súlad ich krajiny s Kódexom postupov pre európsku štatistiku (ďalej len „Kódex postupov“)[6].

Kódexom postupov sa stanovila referenčná hodnota pre rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky. Zahŕňa 16 zásad, ktoré pokrývajú inštitucionálny rámec, štatistické postupy a výstupy. Jeho hlavným cieľom je zabezpečiť, aby štatistika vytváraná v rámci Európskeho štatistického systému zodpovedala nielen kritériám kvality, medzi ktorými možno spomenúť relevantnosť, včasnosť a presnosť, ale aby spĺňala aj zásady odbornej nezávislosti, nestrannosti a objektívnosti.

Záväzky sú dôležitým spojením medzi Kódexom postupov a vládami členských štátov.

V súlade s článkom 11 ods. 3 nariadenia (ES) č. 223/2009 sú záväzky nástroje, ktoré sa „*ďalej zameriavajú na zabezpečenie dôvery verejnosti v európsku štatistiku a pokroku vo vykonávaní štatistických zásad obsiahnutých v kódexe postupov*“.

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev (Ú. V. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164).

2 COM(2018) 516 final..

3 COM/2020/278 final.

4 COM/2022/333 final.

5 KOM(2011) 211 v konečnom znení.

6 Kódex postupov pre európsku štatistiku – revidované vydanie z roku 2017 – Katalógy výrobkov – Eurostat (europa.eu).

V odôvodnení 17 pozmeňujúceho nariadenia (EÚ) 2015/759[7] sa uvádza, že „*[d]osiahnutím spoluzodpovednosti národných vlád za uplatňovanie Kódexu postupov pri európskej štatistike (ďalej len „kódex postupov“) by sa mohla posilniť kvalita európskej štatistiky a upevniť dôvera používateľov). Na tento účel by záväzok zaistiť dôveru v štatistiku (ďalej len „záväzok“) každého členského štátu mal zahŕňať špecifické prísľuby príslušnej vlády daného členského štátu zlepšovať alebo zachovať podmienky vykonávania kódexu postupov pri zohľadnení národných charakteristík. Záväzok, ktorý by sa mal podľa potreby aktualizovať, by mohol zahŕňať vnútroštátne rámce zabezpečovania vysokej kvality vrátane sebahodnotení, opatrení na zlepšenie a mechanizmov monitorovania.*“

Partnerské preskúmania Európskeho štatistického systému (ESS)

Cieľom Európskeho štatistického systému (ESS), v ktorom spolupracujú Eurostat a národné štatistické úrady členských štátov EÚ a krajín EZVO, je vytvárať kvalitnú európsku štatistiku. Členovia ESS na zaručenie dobrej kvality štatistiky vytvorili spoločný rámec kvality, ktorého základom je Kódex postupov. Súlad národných štatistických úradov s úplným súborom zásad a ukazovateľov Kódexu postupov zohráva významnú úlohu pri zabezpečovaní kvality európskej štatistiky. Tento súlad sa pravidelne hodnotí prostredníctvom partnerského preskúmania ESS.

Partnerské preskúmania ESS sa riadia podrobnou metodikou a zahŕňajú sebahodnotenia založené na faktoch, návštevy krajín a správy o partnerskom preskúmaní vypracované tímami odborníkov. Tieto správy obsahujú odporúčania na zlepšenie, na ktoré nadväzujú akčné plány na zlepšenie, ktoré Eurostat každoročne monitoruje. Predchádzajúce partnerské preskúmania sa uskutočnili v rokoch 2006 až 2008 a 2013 až 2015. Tretie kolo partnerských preskúmaní, ktoré pokrýva obdobie 2021 až 2023, bolo dokončené a Komisia predložila svoje výsledky v záverečnej správe[8]. Jednotlivé správy o partnerských preskúmaniach sa nachádzajú na webovom sídle Eurostatu[9].

V tejto súvislosti majú záväzky týkajúce sa vlád doplňujúcu úlohu k partnerským preskúmaniam ESS, do ktorých sú zapojené národné štatistické úrady.

2. PREHĽAD ZÁVÄZKOV ZAISTIŤ DÔVERU A SPRÁVY ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

2.1. Všeobecné ustanovenia

Podľa článku 11 nariadenia (ES) č. 223/2009 musia členské štáty a Komisia prijať všetky potrebné opatrenia na zachovanie dôvery v európsku štatistiku. Na tento účel sa „záväzky týkajúce sa dôvery v štatistiku“ ďalej zameriavajú na zabezpečenie dôvery verejnosti v európsku štatistiku. Ak sa záväzok neuverejní, členský štát je povinný predložiť Komisii správu o pokroku pri vykonávaní kódexu postupov a v relevantných prípadoch o úsilí vynaloženom v záujme prijatia záväzku a túto správu uverejní.

Od Komisie sa vyžaduje, aby informovala Európsky parlament a Radu o uverejnených záväzkoch a v prípade potreby predložila do 9. júna 2018 a potom každé dva roky správy o pokroku.

---

7 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/759 z 29. apríla 2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike (Ú. v. EÚ L 123, 19.5.2015, s. 90).

8 Register dokumentov Komisie – SWD(2024) 136 (europa.eu).

9 Súčasné kolo (2021 – 2023) – Eurostat (europa.eu).

2.2. Forma záväzku

V nariadení sa nestanovujú pravidlá, akú formu by mal mať záväzok. Musí sa však dosiahnuť cieľ zvýšiť dôveru verejnosti prostredníctvom záväzku vlády poskytnúť podmienky pre štatistiky vysokej kvality.

Ako bolo uvedené v prvej správe[10], väčšina členských štátov považuje určité časti svojich príslušných právnych predpisov za záväzky. V priebehu rokov sa však zvýšil počet členských štátov, ktoré vypracovali „samostatné“ záväzky. Táto správa predstavuje všeobecný prehľad súčasnej situácie vrátane situácií, na ktoré sa vzťahovali predchádzajúce správy, a nového vývoja.

Správa je založená výlučne na vnútroštátnych príspevkoch prijatých na účely tejto správy. Eurostat vyzval členské štáty, aby predložili správu o období od 1. januára 2022 do 31. decembra 2023.

Vnútroštátne právne predpisy, ktoré predstavujú záväzok

Členské štáty, ktoré považujú určité časti svojich vnútroštátnych právnych predpisov za záväzok, sa odvolávali na právne ustanovenia, ktoré sú relevantné pre zlepšenie alebo zachovanie podmienok vykonávania Kódexu postupov, a podávali správy o príslušnom vývoji.

Rakúsko: Rakúsko sa domnieva, že tento záväzok je stanovený vnútroštátnymi právnymi predpismi, konkrétne spolkovým zákonom o štatistike. Rakúsko uviedlo, že od predchádzajúceho vykazovaného obdobia nenastali žiadne veľké zmeny.

Chorvátsko: Ako sa uvádza aj v správe, ktorú Chorvátsky ústav pre štatistiku zaslal Eurostatu, zákon o oficiálnej štatistike, ktorý nadobudol účinnosť v roku 2020, poskytuje právny základ pre tento záväzok tým, že národnému štatistickému úradu, Chorvátskemu ústavu pre štatistiku, poskytuje odbornú nezávislosť a podporu na udržanie a zlepšenie podmienok vykonávania Kódexu postupov. Chorvátsky ústav pre štatistiku je celkovo zodpovedný za koordináciu a rozvoj národného štatistického systému. Ostatní tvorcovia oficiálnych štatistík sú zodpovední za rozvoj, tvorbu a šírenie oficiálnych štatistík ako súčasť svojej práce. Chorvátsky ústav pre štatistiku sa snaží poskytovať včasné štatistické údaje, ktoré budú spĺňať potreby používateľov. Na dosiahnutie tohto cieľa Chorvátsky ústav pre štatistiku na konci roka 2022 uskutočnil prieskum spokojnosti používateľov. Výsledky prieskumu sa používajú na pomoc pri budúcom plánovaní aktivít Chorvátskeho ústavu pre štatistiku.

Česko: Záväzok v Česku[11] bol uverejnený 28. februára 2018 na webovom sídle národného štatistického úradu. Záväzok predstavuje súhrn príslušných ustanovení nariadenia (ES) č. 223/2009 a konštatuje sa v ňom, ako bolo potvrdené v správe, ktorú Český štatistický úrad zaslal Eurostatu, že je už splnený prostredníctvom platnej legislatívy upravujúcej činnosť Českého štatistického úradu. Najprv sa odvoláva na zákon č. 89/1995 o štátnej štatistickej službe, ako aj na ústavu či rokovací poriadok vlády. Tento systém predpisov vytvára potrebné podmienky na naplnenie všetkých zásad Kódexu postupov pre európsku štatistiku z hľadiska inštitucionálneho prostredia. Český štatistický úrad informoval o ďalšom vývoji vrátane zlepšení v oblasti riadenia kvality.

---

10 COM(2018) 516 final.

11 Zhrnutie českej legislatívy v kontexte záväzku zaistiť dôveru na webovom sídle Českého štatistického úradu.

Nemecko: Záväzok sa považuje za zakotvený vo vnútroštátnom práve. Ako uviedol nemecký Spolkový štatistický úrad (StBA) vo svojej správe pre Eurostat, Nemecko má dobrú úroveň dodržiavania Kódexu postupov, čo potvrdzuje aj správa o partnerskom preskúmaní. V rámci partnerského preskúmania sa zároveň identifikovali oblasti, ktoré majú priestor na zlepšenie a v správe sa odporučili vhodné opatrenia. Najdôležitejšie opatrenia zahŕňajú spoluprácu a koordináciu v rámci nemeckého štatistického systému, zavádzanie jednotných noriem kvality, plánovanie programov a inovácie. Okrem toho sa v správe zaslanej Eurostatu zdôrazňuje, že pridanie nových komponentov súvisiacich s registrami do oblastí činnosti Spolkového štatistického úradu predstavuje značný pokrok.

Estónsko: Záväzok je stanovený v zákone o oficiálnej štatistike, konkrétne v článku 7 ods. 1, podľa ktorého sa oficiálna štatistika vytvára v súlade so štatistickými zásadami a kritériami kvality uvedenými v nariadení (ES) č. 223/2009. Zákon o oficiálnej štatistike nadobudol účinnosť v auguste 2010 a v správe zaslanej Eurostatu sa potvrdilo, že odvtedy neboli vykonané žiadne zásadné zmeny.

Fínsko: Fínsky záväzok zaistiť dôveru vychádza z vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti štatistiky. V správe zaslanej Eurostatu o aktuálnom vykazovanom období sa zdôrazňuje, že fínsky zákon o štatistike bol nedávno zmenený. Jednou z týchto zmien bolo pridelenie novej úlohy fínskemu štatistickému úradu, a to zhromažďovanie a poskytovanie mikroúdajov na účely výskumu a štatistickej analýzy. Novelizovaný zákon tiež objasňuje pravidlá, ktoré platia pri poskytovaní prístupu k údajom na výskum a analýzu.

Francúzsko: Podľa národného štatistického úradu Francúzska sa vo výročnej správe Úradu oficiálnej štatistiky[12] monitoruje dodržiavanie Kódexu postupov a táto správa je uverejnená vo francúzskej aj anglickej verzii. Správa zaslaná Eurostatu sa nezmieňuje o žiadnom samostatnom záväzku francúzskej vlády.

Maďarsko: Ako sa uvádza aj v správe zaslanej Eurostatu o aktuálnom vykazovanom období, záväzky vypracované maďarskou vládou boli stanovené vo vnútroštátnom právnom predpise o štatistike, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2017. Odvtedy nedošlo k žiadnym zásadným zmenám.

Taliansko: V Taliansku neexistuje žiadny samostatný záväzok. Národný štatistický úrad Talianska (ISTAT) informoval o najnovšom vývoji pri uplatňovaní zásad Kódexu postupov. ISTAT schválil svoju novú politiku kvality, podľa ktorej sa tradičné procesy, ako sú napríklad prieskumy, musia hodnotiť pomocou spoľahlivých metodík a postupov. Na tento účel bol do všetkých tradičných procesov ISTAT v období od októbra 2022 do januára 2023 zavedený kontrolný zoznam. Každá časť kontrolného zoznamu slúži na identifikáciu nedostatkov, a teda na prispôsobenie opatrení na zlepšenie, ktoré sa majú vykonať. Audity sú naplánované na trojročné obdobie, pretože aktualizovaný kontrolný zoznam by sa mal vypracovať každé tri roky.

Lotyšsko: Záväzok je stanovený vo vnútroštátnom práve – zákone o štatistike. Počas sledovaného obdobia nenastali v zákone žiadne zásadné zmeny.

Litva: Záväzok je stanovený vo vnútroštátnom práve. V správe o aktuálnom vykazovanom období sa poukazuje na nedávny vývoj. Dňa 1. januára 2023 nadobudol účinnosť nový zákon o oficiálnej štatistike a štátnom riadení údajov, ktorý rozširuje úlohu a funkcie Litovského štatistického úradu. Podľa nového zákona sa Litovský štatistický úrad stal štátnou agentúrou

[12] Výročná správa Úradu oficiálnej štatistiky za rok 2022.

pre údaje, ktorá je zodpovedná nielen za tvorbu oficiálnych štatistík, ale aj za štátne riadenie údajov. Nový zákon zachováva povinnosť vykonávať Kódex postupov pri príprave oficiálnych štatistík.

Luxembursko: Ako sa potvrdilo aj v správe zaslanej Eurostatu, Luxembursko považuje tento záväzok za stanovený vnútroštátnym právom. Za obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2023 nie sú nahlásené žiadne zmeny.

Holandsko: Záväzok je stanovený vo vnútroštátnom práve. Neboli hlásené žiadne zásadné zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Od predchádzajúceho partnerského preskúmania bolo vykonaných niekoľko zlepšení, najmä takých, ktoré sa týkali stabilizácie inštitucionálneho prostredia a posilnenia riadenia a zabezpečenia kvality. Ďalšie reformy sa uskutočnili v oblasti ľudských zdrojov a merania výkonnosti. Holandský štatistický úrad začal pracovať na odporúčaniach, ktoré vyplynuli z najnovšieho partnerského preskúmania.

Nórsko: Záväzok dodržiavať zásady uvedené v Kódexe postupov je stanovený v nórskom zákone o štatistike, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2021. Prvé dve správy o dodržiavaní zásad kvality v zákone o štatistike a Kódexe postupov boli uverejnené na webovom sídle Nórskeho štatistického úradu[13]. V správe zaslanej Eurostatu sa na základe partnerského preskúmania Nórskeho štatistického úradu uvádza akčný plán na zlepšenie.

Poľsko: V správe zaslanej Eurostatu Poľským štatistickým úradom sa potvrdilo, že vnútroštátny zákon, presnejšie zákon z 29. júna 1995 o oficiálnych štatistikách, sa považuje za poľský záväzok. Od poslednej správy nedošlo k žiadnej revízii ustanovení zákona o oficiálnych štatistikách, ktorým sa vykonávajú zásady Kódexu postupov.

Portugalsko: Ako sa uvádza aj v správe zaslanej Eurostatu, záväzok je stanovený vo vnútroštátnom práve, konkrétne v zákonnom dekréte č. 136/2012. Tento zákonný dekrét sa chápe ako politický záväzok portugalskej vlády. Zákonný dekrét obsahuje okrem iného ustanovenia na zlepšenie alebo udržanie podmienok na vykonávanie Kódexu postupov a na vyčlenenie potrebného rozpočtu a právomocí na vykonávanie všetkých činností stanovených zákonom.

Slovensko: V správe zaslanej Eurostatu sa potvrdilo, že nebol stanovený žiadny samostatný záväzok. V aktuálnom vykazovanom období bolo v rámci vykonávania Kódexu postupov národným štatistickým systémom prijatých a vykonaných niekoľko normatívnych, organizačných a metodických dokumentov[14].

Španielsko: V správe zaslanej Eurostatu sa opisuje niekoľko krokov podniknutých v rokoch 2022 – 2023 v súvislosti so zlepšením vykonávania Kódexu postupov. Bol novelizovaný zákon o verejnej štatistike, ktorým sa záväzok dodržiavať Kódex postupov rozširuje aj na tvorbu štatistiky podľa národného štatistického plánu, nielen podľa európskeho štatistického plánu. Tým istým zákonom bol Národný štatistický úrad Španielska uznaný za národný štatistický orgán.

Samostatné záväzky zaistiť dôveru

Samostatné záväzky, ktoré boli navrhnuté, majú mnoho podôb a každá odráža osobitné charakteristiky príslušného národného štatistického systému.

---

13 Správa o kvalite oficiálnych štatistík, 2022 a Správa o kvalite oficiálnych štatistík, 2023.

14 Pozri aj úvahy o zmenách kompetenčného zákona, ktorými sa rozširuje právomoc vlády vymenúvať a odvolávať vedúcich predstaviteľov niektorých nezávislých orgánov v kapitole o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku [SWD(2024) 825 z 24. júla 2024].

V prvých troch správach Komisie z rokov 2018, 2020 a 2022 týkajúcich sa záväzkov boli uvedené tieto „samostatné“ záväzky členských štátov.

Belgicko: Konzultačný výbor, kde je zastúpená federálna vláda a vlády regiónov a spoločenstiev, schválil záväzok Belgicka zaistiť dôveru[15] 31. mája 2017 a následne ho belgický federálny štatistický úrad a regionálne štatistické úrady uverejnili na svojich webových sídlach. Pri vykonávaní záväzku bol ako súčasť zlepšovacích opatrení dosiahnutý pokrok v rámci tretieho kola partnerských preskúmaní, ktoré sa uskutočnilo v rokoch 2022 a 2023. V správe zaslanej Eurostatu sa zdôraznili dosiahnuté úspechy v oblasti koordinácie, spolupráce a primeranosti zdrojov. Okrem toho bola vyvinutá stratégia šírenia a komunikačná stratégia prispôsobená rôznym používateľom.

Bulharsko: Národný štatistický úrad vo svojej správe zaslanej Eurostatu potvrdil svoju predchádzajúcu správu, v ktorej uviedol, že bulharská vláda podpísala záväzok 8. decembra 2021[16]. Vláda sa okrem iného zaviazala: i) poskytnúť vhodné podmienky na rozvoj, tvorbu a šírenie štatistiky; ii) zaručiť práva a povinnosti predsedu národného štatistického úradu; iii) poskytnúť dostatočné zdroje na zlepšenie a udržanie kvality oficiálnych štatistík; a iv) zabezpečiť prístup k administratívnym a iným zdrojom údajov pre národný štatistický úrad.

Cyprus: Záväzok schválila Rada ministrov v roku 2018[17]. Záväzok bol zverejnený spolu so zhrnutím pre občanov. V správe zaslanej Eurostatu bolo vysvetlené, že nový zákon o oficiálnej štatistike z roku 2021 [zákon č. 25(I)/2021] obsahuje výslovné odkazy na štatistické zásady (vrátane odbornej nezávislosti, nestrannosti a objektívnosti), kritériá kvality a vykonávanie Kódexu postupov na zabezpečenie dôvery verejnosti v štatistiku.

Grécko: Záväzok Grécka[18] podpísali 29. februára 2012 predseda gréckej vlády a člen Európskej komisie zodpovedný za dane, colnú úniu, audit a boj proti podvodom. Je k dispozícii na webovom sídle Helénskeho štatistického úradu. Ako tiež bolo uvedené, odvtedy nedošlo k žiadnemu ďalšiemu vývoju. Tento záväzok je stále platný a uplatniteľný.

Island: „Samostatný“ záväzok bol uverejnený v novembri 2019[19]. V správe, ktorú Štatistický úrad Islandu zaslal Eurostatu, bolo zdôraznené, že text záväzku bol vložený do dokumentov rozpočtového plánu na roky 2020 – 2024 a schválený Parlamentom. V záväzku sa opätovne potvrdzuje, že dôveryhodnosť verejnej štatistiky je jedným z predpokladov dôvery v sociálno-ekonomickú štatistiku, ktorá sa používa na tvorbu politiky, ako aj na neutrálne hodnotenie vplyvu vládnych rozhodnutí. V záväzku sa opätovne potvrdzuje odborná nezávislosť a pracovné prostredie potrebné na presadzovanie pravidiel s cieľom zabezpečiť, aby Štatistický úrad Islandu mohol realizovať nové projekty, zbierať údaje a spracovávať a šíriť oficiálne štatistiky.

Írsko: Írska vláda prijala tento záväzok v roku 2017[20]. Vláda tým opätovne potvrdila svoj záväzok: i) zaručiť nezávislosť Centrálneho štatistického úradu; ii) podporovať Centrálny štatistický úrad pri zabezpečovaní súladu s Kódexom postupov; a iii) pomáhať rozvíjať širší

15 Záväzok belgickej vlády zaistiť dôveruhttps://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (k dispozícii v anglickom, francúzskom, nemeckom a holandskom jazyku).
16 Záväzok bulharskej vlády zaistiť dôveru.
17 Záväzok cyperskej vlády zaistiť dôveru; Rozhodnutie Rady ministrov č. 85.964.
18 Záväzok gréckej vlády zaistiť dôveru.
19 Záväzok islandskej vlády zaistiť dôveru (k dispozícii v islandčine).
20 Záväzok írskej vlády zaistiť dôveru (k dispozícii iba v angličtine).

írsky štatistický systém pod vedením Centrálneho štatistického úradu. Ako sa uvádza aj v správe, ktorú Centrálny štatistický úrad zaslal Eurostatu, vládou schválený záväzok je ďalším vyhlásením o podpore existujúcich zákonov a tých politík a postupov, ktoré Centrálny štatistický úrad zaviedla, aby splnil svoje záväzky podľa Kódexu postupov.

Malta: Na Malte tento záväzok podpísal predseda vlády 17. mája 2018[21]. Ako sa uvádza aj v správe, ktorú národný štatistický úrad Malty zaslal Eurostatu, vláda odvtedy naďalej plne dodržiava zásadu odbornej nezávislosti národného štatistického úradu. Národný štatistický úrad okrem toho v záujme ďalšieho posilnenia svojej nezávislosti pracuje v súlade so záväzkom na novom zákone, ktorým sa zruší súčasný zákon o štatistickom úrade Malty. Cieľom všetkých navrhovaných zmien je zefektívniť štatistické procesy, aby bola tvorba štatistiky spoľahlivejšia, efektívnejšia, transparentnejšia a včasnejšia.

Rumunsko: Rumunská vláda prijala záväzok Rumunska zaistiť dôveru na svojom zasadnutí 9. júna 2017[22]. Ako je vysvetlené v správe, ktorú národný štatistický úrad Rumunska zaslal Eurostatu, platy zamestnancov národného štatistického systému sa zlepšili a dialógy s kľúčovými zainteresovanými stranami naďalej posilňujú dôveru v štatistiku.

Slovinsko: Slovinská vláda prijala záväzok 5. januára 2017[23]. Následne bol uverejnený spolu so zodpovedajúcim zhrnutím pre občanov na webovom sídle štatistického úradu. Správa zaslaná Eurostatu nezahŕňala ďalší vývoj v tomto smere.

Švédsko: Záväzok bol predložený vo vládnom návrhu švédskeho zákona o rozpočte na rok 2017[24]. Následne bol zverejnený aj na webovom sídle Švédskeho štatistického úradu. Švédsky štatistický úrad okrem toho každoročne podáva správy o požiadavkách na kvalitu v štatistike. Ako je znázornené v správe, ktorú Švédsky štatistický úrad zaslal Eurostatu, výsledky sú v súčasnom vykazovanom období prevažne pozitívne, pričom boli identifikované niektoré oblasti, v ktorých je priestor na ďalšie zlepšenie.

Za zmienku tiež stojí, že aj keď sú mimo ESS, formálne záväzky prijali aj tieto tri kandidátske krajiny: **Albánsko** 10. novembra 2017, **Čierna Hora** 22. februára 2018 a **Severné Macedónsko** 17. októbra 2018.

Okrem toho bola Komisia informovaná o nasledujúcom vývoji, ktorý nastal mimo súčasného vykazovaného obdobia:

Lichtenštajnsko: Ako sa informuje aj v správe, ktorú štatistický úrad zaslal Eurostatu, vláda Lichtenštajnska potvrdila 27. februára 2024 svoj záväzok chrániť nezávislé a spoľahlivé štatistiky v súlade s nariadením (ES) č. 223/2009[25]. Vláda sa zaviazala zabezpečiť: i) nezávislosť štatistického úradu; ii) kvalitu oficiálnej štatistiky vykonávaním medzinárodných a európskych noriem pre štatistické údaje; a iii) aby boli poskytnuté primerané a trvalé zdroje na zabezpečenie kvality a relevantnosti oficiálnych štatistík. Okrem toho sa vláda zaviazala poskytnúť štatistickým orgánom prístup k administratívnym údajom a zabezpečiť práva respondentov a štatistickú dôvernosť.

Švajčiarsko: Federálny štatistický úrad informoval Eurostat, že Švajčiarska federálna rada

---

21 Záväzok maltskej vlády zaistiť dôveru (k dispozícii iba v angličtine).

22 Záväzok rumunskej vlády zaistiť dôveru (k dispozícii iba v rumunčine).

23 Záväzok slovinskej vlády zaistiť dôveru (k dispozícii v angličtine a slovinčine).

24 Záväzok švédskej vlády zaistiť dôveru. Uverejnené v angličtine vo výročnej správe za rok 2017 **Oficiálnej štatistiky Švédska.**

25 Záväzok lichtenštajnskej vlády zaistiť dôveru.

24. januára 2024 prijala a zverejnila program verejnej štatistiky federálnej vlády na nasledujúce roky (2024 – 2027). Správa obsahuje prehľad štatistických cieľov, priorít a činností a zahŕňa aj záväzok[26]. V záväzku vláda potvrdzuje, že jej cieľom je: i) dodržiavať medzinárodné zásady zberu, zostavovania a šírenia oficiálnych štatistík; ii) zaručiť odbornú nezávislosť Federálneho štatistického úradu a ďalších vnútroštátnych orgánov; iii) podporovať Federálny štatistický úrad a ďalšie vnútroštátne orgány pri prijímaní potrebných opatrení na zabezpečenie súladu s Kódexom postupov; a iv) ďalej rozvíjať federálny štatistický systém pod vedením Federálneho štatistického úradu.

3. ZÁVER

Ako sa uvádza v nariadení (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike, záväzky pomáhajú zabezpečiť dôveru verejnosti v európsku štatistiku a pri vykonávaní štatistických zásad uvedených v Kódexe postupov sa dosiahol pokrok.

Samostatné záväzky zverejňuje čoraz väčší počet krajín. Komisia tento trend víta a plne ho podporuje. Mnohé členské štáty sa domnievajú, že ich vnútroštátne právne predpisy a konkrétne ustanovenia, ktoré sú v nich obsiahnuté, už predstavujú záväzok. V tejto súvislosti niektoré členské štáty uviedli, že ich príslušné vnútroštátne právne predpisy posilnili úlohu ich národného štatistického úradu ako ústredného štatistického orgánu. Na splnenie požiadaviek súvisiacich s dôverou verejnosti a kvalitou štatistiky je potrebné neustále monitorovanie príslušného vývoja a prispôsobenie sa meniacim sa očakávaniam a potrebám používateľov.

Národné štatistické úrady používajú rôzne prostriedky riadenia kvality a merania výkonnosti. Počas súčasného vykazovaného obdobia sa potvrdilo, že externé hodnotenia sú nevyhnutné na objektívne hodnotenie výkonnosti štatistických úradov. V tomto smere zostávajú kľúčovým nástrojom partnerské preskúmania. Poskytujú cenné poznatky súvisiace s dôverou v štatistiku od externých zainteresovaných strán s príslušnými znalosťami a skúsenosťami v danej oblasti.

Udržanie dôvery verejnosti v oficiálnu štatistiku je mimoriadne dôležité pre relevantnosť a dôveryhodnosť ESS ako celku. Pomáha tiež EÚ a vládam členských štátov EÚ reagovať na hlavné súčasné a budúce výzvy pomocou metód založených na objektívnych údajoch a faktoch, ktoré podporujú demokratickú legitimitu politických rozhodnutí. Komisia sleduje prípady, keď vlády nezabezpečili odbornú nezávislosť svojich príslušných národných štatistických úradov, napríklad zmenou vnútroštátnych právnych predpisov spôsobom, ktorý spochybňuje ich súlad so zásadou odbornej nezávislosti, alebo odvolaním vedúceho úradu pred koncom mandátu alebo bez jasného odôvodnenia. Komisia bude naďalej monitorovať príslušný vývoj a pomáhať členským štátom pri dosahovaní ich ambície zachovať a zlepšiť dôveru verejnosti v štatistiku.

[26] Program vrátane záväzku švajčiarskej federálnej vlády zaistiť dôveru.